

REDACTOR
DR. ALEXANDRU RUSU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUDEȚUL ALBA DE JOS

MANUSCRISELE NU SE
== INAPOIAZĂ. ==

Unitatea

Foaie bisericească-politică. — Apare în fiecare Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 120 Lei

Pe 6 luni . . . 60 Lei

Pe 3 luni . . . 30 Lei

Numărul 2.50 Lei

Pentru inserate se plătește 4 lei de șir garmond
La publicările ulterioare
se socotește taxa-jumătate

Contra uneltirilor ortodoxe.

Agentii ortodoxismului nu se astâmpără — Arme din cele mai puțin onorabile — O mișcare impunătoare a uniților din Nordul Ardealului — Mirenii noștri intelectuali la înălțimea chemării.

Zilele de 7 și 14 Maiu c. au fost zile de mare importanță pentru biserica noastră din Nordul Ardealului. Ca un singur om s'au ridicat atunci intelectualii bisericii noastre, clericii și mireni, pentru a protesta împotriva uneltirilor nesăbuite — sprijinite afirmative chiar și din partea unor organe de stat — ale ortodoxismului Preasfințitului Ivan dela Cluj, care pare-că vrea să întunece gloria de tristă amintire a mitropolitului său dela Sibiu.

Un puternic manifest — pe care-l dăm mai la vale — semnat de peste 100 fruntași ai bisericii noastre din părțile acelea, ne pune în adevărata ei lumină revolta care stăpânește sufletele intelectualilor noștri de acolo. Din accentele lui transpiră aceeași caldă iubire de neam, care în ultimii ani ai erei maghiare i-a strâns la un loc pe aceeași fruntași în lupta împotriva Hajdu-Doroghului. Ele sunt aceleași ca și în cunoscutul manifest al mirenilor noștri din Târgu-Murăș, o dovadă mai mult, că sufletul bisericii noastre simte pretutindeni la fel, și că în orice parte a ei s'ar ridica vijelia, tunurile de apărare sunt gata în permanentă, pentru a-i face să înțeleagă pe cei ce o provoacă într'un chip atât de puțin onorabil, că „peștele” dela 1700 sunt mult mai tari decum li-se pare.

„Peștele cel mare” apucat în mrejele episcopiei clujene, care insuflat, se vede, de duhul ortodoxiei, încearcă acum primaricole în coloanele oficiosului sibian, spune într'un număr mai nou al aceluși organ, că „în Nordul Ardealului ar fi trecut de curând peste 10,000 de Români uniți la ortodoxie”. Cifrele acestea nu există însă deocamdată decât în capul înfierbântat de ofițer glorie a grăitorului „pește,” fiindcă cele 572 de suflete din filia Valea Porcului (Maramurăș), ajunse la o neînțelegere mai gravă cu preotul lor, împreună cu cele vre-o 8 suflete câte au mai rămas în mrejele dela Rața (Satu mare) și cele câteva — decumva nu s'au reîntors și acelea — din faimosul Ocolis, nu dau încă, nici pe departe, cifra rotundă a dlui Pasca, care ar face bine să ne arate și nouă cum a ajuns la această considerabilă sumă. Și dacă această cifră în realitate nu există până acum, cu atât mai puțin va putea să existe de acum înainte, după mișcarea atât de frumoasă a intelectualilor noștri din Satu mare și jur.

Chestiunea este numai, ca organele de stat vizate în memoriul de mai jos să-și dea seama, măcar de-acum înainte, că nu este în interesul țării să alimenteze proselitismul nefast a celorlalte mult mai bine ar face să-și vadă de treburile proprii și atunci, suntem siguri, și cei vre-o 600 inși momiți până acuma vor reveni acolo de unde au plecat. Iar dacă aceste organe, cari nu știm să facă parte din Consistorul dela Cluj nu vor vrea să se înțeleagă cu buna, va trebui să

căutăm — și vom găsi — mijlocul de-a le face acest bine cu sila.

Un lucru e sigur: Biserica noastră va trăi, pentrucă scris este, că „porțile iadului nu vor înfrânge-o pe dânsa” și manifestul dela Satu mare este și el o grăitoare dovadă a puterii sale de viață.

* * *

Manifestul dela Satu-mare.

Frumoase, înălțătoare de suflete, au fost luptele, pe cari noi Românii mireni greco-catolici în frunte cu clerul nostru, le-am dus împotriva dușmanului milenar dornic de a vedea nimicată prin credință și simțul național al poporului nostru. Ele au fost cu atât mai grele cu cât s'au dat la una din frontierele etnice ale românismului. Paginile glorioase ale istoriei neamului nostru din aceste părți sunt scrise cu lacrimile și cu sângele credincioșilor bisericii noastre române unite.

O singură lozincă am avut noi Românii din aceste părți în trecut: *Ca sub egida și scutul bisericii noastre greco-catolice să apărăm interesele mari ale neamului nostru oropsit.* Și dacă azi mai sunt Români în aceste părți, este a se mulțumi operei salvatoare a bisericii noastre române unite cu Roma.

Nu discutăm și nu facem polemici religioase. Constatăm numai fapte de toți cunoscute. Se știe doar, că *Românii din aceste ținuturi*, din Bihor, Satu mare, Maramureș, Ugocea și Sălaj, *sunt exclusiv de legea română unită*, și astfel lupta dată pe terenul național s'a purtat aici exclusiv de fii acestei biserici. Întăriți din partea ei, acești fii cunoscuți de toată suflarea românească au luptat așteptând cu dor ceasul desrobirii și a unirii tuturor Românilor. Și iată, că idealul cultivat cu atâta drag și cu atâta abnegațiune, azi îl vedem realizat.

Dar încă nu s'a cimentat de ajuns această unire, când încă atâția minoritari par a nu voi să se împace prea ușor cu ideea de a fi supuși români, când avem încă atâta lipsă să ne întărim țara și neamul, oameni inconștienți se dedau la o propagandă infamă turburătoare de spirite și destrămoare a tot ce a fost mare în trecut. Și nu e vorbă de agitația provocatoare a cutărui singuratic, ci de un adevărat sistem — pus la cale cu aprobarea și chiar cu îndemnul unor înalți demnitari —, în fața căruia nu mai putem rămânea indiferenți. În loc ca această biserică, o adevărată pavază în trecut, să fie întărită, pentru a-și putea continua misiunea, se fac cele mai detestabile intrigi pentru desbinarea credincioșilor; emiși și agenți provocători ai bisericii ortodoxe

se aruncă asupra ei cu toată puterea, pentruca să desbina pe frați.

*

Or, noi credem că această acțiune proselitistă este absolut păgubitoare intereselor superioare ale neamului nostru, atingând chiar marginile criminalității. Și pentruca lucrul acesta să se evidențieze cât mai deplin, înșirăm aici câteva din momentele pe cari se întemeiază această convingere.

1. *Propaganda ortodoxă subminează autoritatea supremă*, bazată pe respectul ce are omul față de biserică și de preotul său. Subminând ea autoritatea preotului unit, se nimiceste în chip firesc și autoritatea bisericii și clerului ortodox. Preotul român ponegrit de un alt preot român și intrigat în conducerea parohiei, dă un exemplu deosebit de trist și poporul disgustat își pierde încrederea și într'unul și într'altul. Iar dacă se nimiceste autoritatea morală a bisericii și a servitorilor ei, cum vom mai putea lupta împotriva elementelor distrugătoare, cari se resimt atât de mult în viața publică a țării?!

2. *Ajungem de răsul lumii.* Dușmanii râd și se bucură, aruncându-ne cu răutate cuvântul: *V'ați luptat să aveți România mare și acuma credința voastră, biserica voastră, o să fie nimicată!* Aceasta e răsplata pentru jertfele voastre?

Dar suntem de răsul lumii și pentru persoanele cari conduc, cum și pentru felul cum se conduce această propagandă. Clerul și biserica noastră unită au fost în aceste părți totdeauna superioare bisericii și clerului maghiar. Preoții ortodocși trimiși aici ca să pescuiască în turbure, sunt absolut nepregătiți. Din cântăreți simpli și chiar din învățători, cari pot fi foarte bine la postul lor, nu se pot crea prin simplă hirotonire elemente apte pentru postul sublim și atât de greu — mai ales în aceste părți — al unui preot român. Dacă în alte părți ajunge poate, ca preotul ortodox să știe cânta, ceti și scrie, aici un preot nepregătit pentru înalta lui misiune, se face de răs, compromițând prin aceasta în cel mai înalt grad și autoritatea atât de necesară a preoției române unite cu Roma.

3. Prin acestea se ajunge, în chip firesc, și la scăderea prestigiului națiunii întregi, susținut până acum cu atâta demnitate de clerul și biserica noastră unită. Prin exponenții ei nepregătiți, prin intrigile ei meschine, lipsite de ideal și conduse numai de interese materiale, propaganda ortodoxă de aici demoralizează lumea, scăzând prestigiul țării, care ar trebui să ne fie atât de scump tuturor. În lumea mare ideile se discută, iar intrigile sunt desprețuite împreună cu susținătorii lor.

Proselitismul acesta desbinător de frați agudue tot Eul nostru. Căci, ne întrebăm cu adâncă mâhnire în suflet: De aceea am luptat noi umăr la umăr, fără să întrebăm vreodată pe cineva dacă e unit sau neunit, ca acum după ce s'a înfăptuit unitatea teritorială mult visată să fim atăcați, fără pic de genă — invocându-se chiar protecția Statului —, în ceea ce a fost pentru noi izvor de tărie națională, scut și mângâiere în timp de cumplite asupri? — Ori doară este în interesul Statului, ca elementul român compact și exclusiv greco-catolic din aceste părți să fie desbinat și expus unor continue hărțueli confesionale? Și aceasta într'un timp, când cu toate ocaziunile se accentuează, cum e și firesc, că elementul român trebuie întărit la graniță!

Dacă aici la graniță ne desbinăm, ne urâm și vrem a ne distruge, cine profită?

4. În sfârșit, ca ultim moment invocăm mijloacele folosite de propagandă ortodoxă pentru creierea proseliților. Falsul, minciuna, coruperea, seducerea și promisiuni absolut inexecutabile de o parte, iar de altă parte demoralizarea, abrutizarea și materializarea cea mai hidoasă, sunt armele, prin cari se încearcă, la toate răspântiile, convertirea credincioșilor noștri uniți cu Roma la legea ortodoxă. Într'un timp, când materialismul cras tinde și altfel să infecteze pe toți, mai lipsea doar această propagandă ortodoxă pentru ca sufletele oamenilor, și astfel dispuse contra prestațiilor bisericești obligatoare și atât de necesare, să se molipsească definitiv de gândul atât de păgubitor și pentru binele țării, că ei trebuie numai să tot primească, fără să dea nimic în schimb.

Căutând să speculeze „setea de argint“, mijloacele acestea de propagandă sunt din cele mai josnice și ele numai onoare nu fac celor care au inspirația nenorocită să le pună în scenă.

*

Conduși de aceste considerante, cari pot fi reasumate în aceea, că propagandă ortodoxă nimicește în aceste părți credința, deosește preoțimea și nimbul ei, că ne face de batjocura și râsul minorităților, distrugând prin aceasta prestigiul neamului, că propagă materialism cras, distruge idealismul și abrutisează: **Cerem cu toată hotărârea, ca această propagandă să înceteze pe întreagă linia.**

Animați de aceeași dragoste față de neamul nostru românesc, care a încălzit sufletele de martiri ale înaintașilor noștri, a căror amintire este încă atât de proaspătă în inimile tuturor, **cerem ca nime să nu ne mai compromită în fața străinilor, lăsându-ne să continuăm a munci în pace pentru consolidarea românismului în aceste părți atât de expuse ale țării.**

Cerem, ca liniștea sufletească a credincioșilor români uniți să nu mai fie turburată pe viitor de uneltirile și intrigile, atât de puțin onorabile, ale emisarilor ortodoxismului, care are destul lucru în propriul său agru, și **pretindem — mai ales această — ca acțiunea de ură și desbinare, pe care ortodoxismul totuși ar înțelege să o continue, nu numai să nu fie sprijinită și susținută de organele de stat, ci să fie deadreptul oprită, ca o acțiune ce periclitează în cel mai înalt grad interesele țării și a neamului.**

Neavând nici un motiv apreciabil, care ne-ar face să ne gândim la o abandonare a credinței, ce ne leagă de frații noștri de sânge din Apus, noi intelectualii și poporul român uniți cu Roma, nu numai prin lege ci și prin sânge, declarăm solemn: **ALIPIREA NOASTRĂ NECLĂTINAVERĂ CĂTRE BISERICA STRĂ-**

MOȘILOR NOȘTRI, ACEEA A ROMEI ETERNE, FIIND GATA A NE APĂRA ACEASTĂ CREDINȚĂ, CHIAR ȘI CU JERTFIREA VIETII NOASTRE.

Satu mare, la 7 Maiu 1924.

Dr. I. Pogăciaș, subprefectul județului; Alexandru Breban, protopop; Augustin Ferentiu, primarul orașului Satu mare; Alexiu Pop, adm. protopop; Dr. A. Mircea, notar public; Aurel Dragoș, protopop, deputat; Dr. Andreiu Doboși, avocat; Romul Buzilla, arhidiacon on. protopop; Alexandru Stan, proprietar; Ioan Șuta, deputat; Cecil Demian, protopop; Dr. Ilie C. Barbul, avocat; Vasile Ardelean, protopop; Georgiu Tohătan, preot; Dr. Octavian Ardelean, medic; Alexandru Băban, preot; Dr. Vasile Demian, medic; George Radocea, director de bancă; Virgil Peter, preot; Dr. Alexandru Barbul, avocat; Augustin Drăgan, director de bancă; Dr. Ștefan Barabanth, avocat; Dr. Epaminonda Lucaci; Ioan Androm, preot; Dr. Teofil Dosa, primar ajutor; Dr. Augustin Silvasy, avocat; Pompiliu Tămaș, preot; Nicolae Breban, preot; Demeter Teofil, referent militar; Alexandru Mirișan, protopop; Dr. Vasile Armaș, consilier la oras; Coriolan Fl. Podoabă, preot; Dumitru Nagy, farmacist; Nicolae Bretan, candidat de avocat; Leontin Ghegariu, profesor; Titus A. Pop, prof. catihet; Dr. Emil Coconăți, primnotar județan; George Stanciu, paroh-protopop; Cornel Soran, secretarul prefecturii; Alexa Berinde, preot; Dr. Ion Victor Vancea, avocat; Lazar Gherghel, preot; Dr. Benedict Rusu, notar public; Mihail Berinde, preot; Dr. Ioan German, primpretor; Alexandru Băban, preot; Dr. Cornel Pop, avocat; Andrei Bogdan, protopop; Dr. Valeriu Mărcușiu, avocat; Nicolae Chișiu, primnotar orășenesc, Careii-Mari; Ludovic Vida, camerar papal, protop. on.; Gheorghe Pteancu, director învățător; Vasile Terdic, preot; Dr. Octavian Pop, primurisconsult jud. Satu-Mare; Romul Marchiș, arhidiacon, protopop, paroh, vicar foraneu episcopesc; Alexandru Fechete, profesor; Dr. Nicolae Darabanth, avocat; George Darabanth, preot militar în retragere; Vasile Șuta, profesor; Gheorghe Goia, preot; Dr. Octavian Pop, director de bancă; Alunar Demetriu, director-învățător; Augustin Crespoi, subvizor școlar; Augustin Popan, director de bancă; Pop Aurel, consilier orășenesc; Iuliu Demeter, director de bancă; Alexandru Doros, avocat; Gheorghe Papp, proprietar; Dr. Eugen Seleș, director de liceu; Dr. Traian Burcuș, avocat stagiar; Dr. Mihail Papp, avocat, deputat; Emanoil Câmpean, consilier urban, Baia Mare; Dr. Titu Demian, avocat; Alexandru Floutaș; Dr. Traian Erdelyi, fost primpretor; Breban Anton; Sever Hrișu; Dr. Victor Maniu, fost primar la Baia Mare; Nicolae Câmpean, preot; Samoil Grama; Dumitru Cherecheș, proprietar; Dr. Gheorghe Bolchiș, medic; Grigore Tordai, controlor la oraș; Ioan Pop; Ioan Ternovean, preot; Laurențiu Corodan; A. Brâncovean, preot; Florian Bandula, învățător; Ioan Pop; Cornel Darabanth, protopop onorar; Ioan Silaghi, curator; Vasile Basti, preot; Petru Ilie, director școlar; Ignatie Chirvai, preot; Mihai Contră; Ioan Mureșan; Vasile Pasztor, cantor; Ioan Betea; Vasile Barbul, șef. de dep. R. M. S. Vasile Bojtor, imp. R. M. S.; Onaca Vasile, curator prim; Vasile Godja; Ștefan Fericean, curator primar; Pașc Gheorghe, curator; Tit Pop, preot; George Filip, curator; Vasile Barbul, preot; Dumitru Floutaș; Petru Bumb, orator; Ioan Doboși, preot; C. Anderco; Mihail Simon; Patriciu Birlea, preot; Vasile Erdős; Gh. Simon; Emil Ghitta, preot; Petru Herțegh, preot; Vaida Vasile; Valer Pop, preot; Gerge Țânțaș, cantor; Dumitru Ardelean; Vasile Ciedrechi; Gavril Berinde, preot; Victor Anderco, protopop onorar; Iosif Pataky, protopop; George Șteiu; Nicolae Tăut; Dr. Camil Pop, primarul orașului Baia mare;

Mureșan George; Petru Pop; Pop Vasile, contabil; Gh. Muresan, șef. oficiului silvic; Traian Mărcușiu; Vasile Pop, preot; Dr. Coriolan Bolchiș, iurisconsultul orașului Baia mare; Ioan Băhățel; Gh. Mărcușiu; I. Leșianu; Dr. G. Osianu, avocat, iurisconsultul orașului Baia mare.

Din Cluj.

— Un frumos act de grațitudine. —

Duminecă în 25 Maiu a. c. la sfârșitul liturghii, în biserica din Cluj, a fericitului episcop cop Ioan cândva Bob, s'a petrecut un preafrumos act de grațitudine. Reuniunea „Sf. Maria“ a femeilor române gr.-cat. din Cluj, a predistinsului iubitor de cărți și întemeietor de bibliotecă, mecenatului Gheorghe Sion, diploma de membru binefăcător onorar al acestei reuniuni, ca un semn de grațitudine pentru candrul venețian donat bisericii noastre.

Prezidenta reuniunii dna Livia Dr. Boilă, încunjurată de dnele membre a comitetului reuniunii și în prezența unui mare număr de credincioși, într'o vorbire scurtă, dar plină din inimă, mulțumește dlui Sion pentru frumosul dar, „prin care a-ți, ușurat mult — spunea dna prezidentă — nizuințele frumoase ale acestei reuniuni întru împodobirea casei Domnului“. Secretarul reuniunii: Prof. Dr. Al. Borza cetește apoi și predă dlui Sion „diploma de onoare“.

Răspunde adânc emoționat mecenatele spunând între altele, că n'a făcut donațiunea în așteptarea unei recunoștințe, ci a făcut-o pentru că a iubit mult pe Ardeleni și a privit totdeauna cu admirație la lupta grea, purtată cu multe jertfe și nobilă însuflețire de căruia preoțimea bisericii române unite cu Roma pentru realizarea visului de libertate și luminarea cărărilor românismului de pe aceste plăiuri.

La urmă păr. protopop Dăianu în numele bisericii și a preoților, slujitori la altarul acestei biserici, mulțumește sărbătoritului pentru prețiosul dar și-i dorește viață lungă ca să poată vedea înfăptuită unirea sufletească a tuturor spre mărirea lui Dumnezeu și fericirea neamului.

Intreg auditorul, face călduroase ovațiuni dlui Sion.

Iată și textul diplomei:

Reuniunea „Sf. Maria“ a Femeilor Române gr.-cat. din Cluj

Intrunită în adunarea sa generală dela 30 Martie 1924, luând act de frățescul gest arătat față de biserica episcopului Bob prin dăruirea unui valoros candelabru în stil bizantin, copiat după originalul din biserica San Marco din Veneția, cu entuziasm unanim proclamă, în semn de onoare și recunoștință, pe marele binefăcător al bisericii

Domnul Domn **GHEORGHE SION** distinsul iubitor de cărți și întemeietor de bibliotecă, ca **Membru Binefăcător Onorar.**

Ați închinat din inimă acest primos întru pomnirea marilor luceferi ai românismului, cari au luminat cărările trecutului nostru, în frunte cu treimea: Samuil Micu-Clain, Gheorghe Șincai și Petru Maior, pe cari biserica unită i-a dăruit neamului românesc. Noi am așezat preafrumosul dar luminător al Dvoastre în mijlocul bisericii, ca să lumineze cărările unirei sufletești, menite a întemeia viitorul nostru al tuturor.

Cluj, ziua învierii Domnului, 1924.

În numele reuniunii „Sf. Maria“ a Femeilor Române gr.-cat. din Cluj.

ss. Livia Dr. Boilă m. Pop as. Prof. Dr. Alex. Borza prezidentă. secretar.

De încheiere notez, că diploma a fost lucrată artistic cu un admirabil desen în colorii de talentatul băiat al dlui profesor Dr. Romul Boilă, elev în cl. VI liceală.

Fie, ca gestul creștinesc și românesc al dlui Sion, precum și actul de grațitudine al reuniunii femeilor, să rămână neșters în su-

Netele credincioșilor acestei biserici și ele să fie și pentru alții un imbold spre săvârșirea de multe alte dăni, de care biserica noastră are așa de arzătoare lipsă.

Corespondent.

Revistă bisericească.

Lunia trecută s'a ținut la București *conferința episcopatului nostru*, anunțată de noi în numărul ultim. Discuțiile ce s'au urmat aici asupra chestiunii școlilor confesionale au dus la hotărârea, că demersurile asupra cărora episcopatul nostru se oprise încă într-o conferință anterioară — suspendate o vreme din cauza unor pertractări cu guvernul, cari însă n'au dus la rezultatul dorit — să se facă de acum pe toată linia, angajând întreagă biserica în luptă pentru drepturile sale asupra școlii, la cari, sub nici un cuvânt, nu poate să renunțe de bunăvoie. Se prea poate, că această luptă nu ducă nici ea la izbânda dorită, în orice caz a fost însă bine că ea să se hotărască, pentru că o înfrângere în luptă cinstită este totdeauna de preferit unei renunțări principiale, asupra căreia nu mai este reîntoarcere. — Foarte mult atârnă binefetele și dela felul cum vor ști conducătorii bisericii noastre să ducă această luptă.

Abia s'a terminat vizitația canonică din spre părțile Bistriței, și iată că neobositul arhieru al Gherlei anunță pentru zilele de 19 Iunie—8 Iulie c. o nouă vizită canonică, în cursul căreia vor fi cercetate următoarele parohii, respective filii: Jibou, Prodănești (19 Iunie), Ciplean, Creaca (20), Brebi, Moigrad, Ortelec (21), Țigani, Panic (22), Recea, Vârșolți (23), Heclean, Badon (24), Guruslău unguresc, Borla (25), Bocșa română, Husmezeu (26), Curit, Lompert, Șarmașag (27), Sighetul Silvaniei, Șamșod, Ser (28), Chieșd, Corond (29), Bicz, Ciuta, Corni (30), Babța, Giorocuta (1 Iulie), Supurul de sus, Dârșida (2), Bobota, Molad (3), Hidig, Dob, Dumușlău (4), Giurtelec, Mălădia (5), Criștelec, Ceheiu (6), Bădăcin, Ilișua (7) și Siciu, Periceni (8). — Se vor vizita deci de nou 45 de comune, căutându-se cimentarea acelor legături, cari nu pot să răsără decât de pe urma unui atare contact personal, ce nu poate fi prețuit de ajuns.

În cercurile politice și diplomatice se afirmă — spune un număr mai nou al ziarului „Neamului românesc” —, că guvernul a părăsit complet *ideea încheierii Concordatului cu Vaticanul*. Abandonarea proiectului s'ar datorita desaccordului dintre guvern și capii bisericii ortodoxe, asupra raporturilor cu sf. Scaun. — Fără comentari!

Marția trecută s'a deschis la București, în prezența dd. miniștri ai cultelor și instrucțiunii, *congresul profesorilor de religie ortodoxă*. Ambii miniștri au subliniat, în vorbirile lor, importanța deosebită a învățământului religios în școlile primare și secundare, promițând că în alcătuirea proiectelor de legi referitoare vor ține seamă de desideratele congresului. — Nu cunoaștem încă în amănunte aceste desiderate, dar cum congresul pare a fi fost slab pregătit, nu prea legăm mari nădejdi, că ele vor fi fost ținute la înălțimea principiilor creștine.

Pentru a se vedea cum s'au făcut *alegerile deputaților mireni ai sinodului eparhial din Arad*, dăm aici o parte din protestul citit acolo, cu ocazia depunerii mandatelor, din partea dlui Vasile Goldiș: „...La îndemnul

guvernului țării prefectul Ioan Georgescu al județului Arad și la porunca acestuia toate organele administrative și polițienesti din județul Aradului, subprefectul, primpretorul, pretorii, secretarii, primarii, agronomii, jandarmii, organe ale siguranței statului, mulți dintre aceștia chiar străini de neamul și de legea noastră, s'au ingerat în chip ilegal și ilicit în actul alegerii deputaților pentru sinodul eparhial din Ardeal, îndemnând și siluind pe alegători prin promisiuni fără de lege și prin amenințările cele mai ticăloase, ca să aleagă de deputați sinodali pe candidații partidului liberal, între ei persoane, cari nici odată în viața lor n'au arătat nici un interes pentru sfânta noastră biserică și așezămintele ei, chiar unii, cari sunt necredincioși și cari neagă dumnezeirea Mântuitorului și în scopul acesta în ziua alegerii au intrat în sfintele locașuri și s'au amestecat deadreptul în însuși actul alegerii profanând altarele noastre!! — În legătură mai amintim, că declarația aceasta n'a putut să apară în organul oficial al eparhiei („Biserica și școala”), fiind tăiată de cenzura locală. Sub era românească s'a întâmplat deci, ca procesul verbal al unui sinod eparhial ortodox român să nu poată vedea în întregime lumina zilei. — Strașnică „dominațiune”!

Deodată cu redeschiderea Corpurilor legiuitoare, *chestiunea unificării bisericii ortodoxe dela noi* s'a pus de nou în discuție. Ardelenii continuă a păstra punctul lor de vedere favorabil statutului șagunian, iar guvernul continuă a privi cu ostilitate această atitudine. După ce a reușit însă ca în noua Constituție să înscrie anumite principii contrare celor din Statutul organic alui Șaguna, se prevede că lupta Ardelenilor se va da fără rezultate mai deosebite. Stăruint și pe mai departe cu încăpăținare pe lângă concepția lor, ei vor putea cel mult să mai amâne rezolvirea acestei chestiunii, care dela 1918 încoace preocupă mereu opinia publică a bisericii ortodoxe a țării.

Dela Asociațiune.

— Manifestații culturale în capitală. —

În zilele de 31 Mai, 1, 2 și 3 Iunie n. a. c. organizează din partea „Asociațiunii” *manifestații culturale în capitala țării*.

Cea dintâi e *concertul „Reuniunii române de muzică și cântări din Sibiu*, sub conducerea dlui Nicolae Oancea. Concertul se va compune din bucăți scurte, caracteristice, de ale compozitorilor români ardeleni cunoscuți (Bena, Brediceanu, Dima, Hubic, Oancea, Popovici, Vidu, ș. a.), iar în partea a doua se va executa cu acompaniament de orchestră frumoasa operă a maeștrului Iacob Mureșianu: „Mănăstirea Argeșului”.

A doua manifestație va fi un „*Poem musical-etnografic*” sau „*Maramurășul, Crișana, Banatul și Ardealul în port, joc și cântare*”, aranjat din partea dlui Dr. Tiberiu Brediceanu. Vor lua parte grupuri din provinciile amintite, alese de cu vreme din partea unui comitet, în fruntea căruia este dl Brediceanu.

A treia seară se va da un *concert cu muzică clasică*, din partea „Reuniunii de muzică și cântări” din Sibiu (dl Nicolae Oancea)... Afară de aceea sunt plănuit între altele din partea noastră *conferențele dlor I. Lupaș și S. Pușcariu*.

A patra zi (3 Iunie) vizita delegaților „Asociațiunii” la Casa Națională din Breaza și la Universitatea populară și Școala de misiunare dela Vălenii de Munte.

Știri mărunte.

REDACTIONAL. Trebuind să suprimăm în acest număr „Foița” obișnuită, vom da sfârșitul orientărilor asupra filosofiei lui Emanuel Kant în numărul viitor.

Personale. P. V. Ordinariat de Gherla a numit de *protopopi onorari pe* pâr. Nicolae Pop (Nimigea ungurească), pe pâr. Mihail Baciu (Feleac), pe pâr. Elie Iuga (Arcalia) și pe pâr. Sever Groze (Lechința). *Parohi* au fost făcuți pâr. Iuliu Sonea (Cociu) și pâr. Emil Butuza (Șomfalău), iar pâr. Vasile Bota a fost numit adm. par. la Remetea.

Banca națională pentru „Institutul reconștinței”. Gazetele anunță: »Pe lista de contribuțiune pentru școlile din Blaj, din inițiativa dlui Iuliu Maniu, fost elev al acelor școli, au subscris Banca Națională 100,000 Lei, iar d. Oromolu, guvernatorul băncii suma de 10 mii Lei.»

Noua sesiune a Academiei române, s'a deschis Dumineca trecută sub prezidiul dlui Iacob Negruzzi, care a putut constata cu bucurie prezența tuturor membrilor ei din țară. Secretarul general, prof. V. Pârvan, a citit apoi raportul său despre gestiunea ultimului an academic (al 57-lea), asupra căreia vom mai reveni. De astădată reținem numai următoarea constatare de mare importanță: »Partea de contribuție la cultura generală a umanității, dată de națiunea noastră, înainte de toate prin Academia ei, trebuie să fie așa de respectabilă, încât ea să justifice în chip strălucitor și indiscutabil dreptul nostru la existența națională complectă și nestânjenită, latină, în mijlocul Slavilor, și lumea civilizată, în întregimea ei, să considere ca o jignire adusă civilizației înseși, orice primjduire a existenței noastre independente și integrale în Răsăritul danubian».

Locale. Măine, Dumineca Orbului, va *predica* în catedrală Reverendul Octavian Mordorcea, profesor la liceul de băieți, iar Joi, la Ispas, pâr. Ioan Brânzeu, prof. la liceul de fete.

— La începutul săptămânii trecute s'a ținut *întrunirea colegială de 25 ani a promoției 1899*, căreia aparțin mai mulți membri ai clerului gremial, în frunte cu pâr. canonic Dr. Ioan Bălan. S'au întrunit peste 20 inși, reamintindu-și cu multă pietate momentele neuitate din anii de școală petrecuți la Blaj, pentru institutele căruia au oferit o sumă foarte frumoasă.

— Urmând planul unei excursii mai mari, prin punctele mai însemnate ale Ardealului, *membrii congresului ingineresc dela Cluj* vor fi mâine oaspeții Blajului nostru, care le pregătește o primire din cele mai prietenești.

Intruniri colegiale. Ni-se cere publicarea următoarelor anunțuri:

I. Absolvenții din 1903—4 ai liceului din Blaj se invită la întrunirea colegială pe a 3-a zi de Rusale (17 Iunie cor.) Dr. Ioan Coltor, Dr. Grigorie German.

II. Învățătorii absolvenți în anul 1894, în scopul întrunirii lor de 30 ani, care se va ține în Blaj la 21 Iunie sunt invitați a se anunța dlui Leon Maior, învățător diriginte în Blaj. — Cluj, la 15 Maiu 1924 — D. Hancu senator, Oct. Manu, Alex. Filimon.

III. Absolvenții liceului din Blaj în anul 1909 sunt rugați și pe această cale a lua parte la întrunirea colegială, ce va avea loc în 16 Iunie c. (a doua zi de Rusali) la Blaj, orele 9 a. m. — Doritorii să se anunțe comitetului de inițiativă cu sediul în Alba-Iulia: Dr. Iuliu Cioban, medic vet. primar. Leonte Opreș, profesor la liceul Mihail Viteazul.

† **Aua Cornelia Papiu**, fiica protopopului nostru din Iernot, s'a stins la 24 Maiu c. în anul 20 al vieții sale. — Fie-i partea cu dreptii!

Mulțumită publică

Tuturor rudeniilor, prietinelor și cunoscuților, cari ne-au condolat din privilegiul trecerii din viață a scumpei noastre *Lucreția Domșa n. Bunea*, le exprimăm pe calea aceasta sentimentele de mulțumită.

Familia îndurerată.

Noul mers al trenurilor.

Incepând cu 1 Iunie c. circulația trenurilor prin gara Blaj este următoarea:

Spre București:			Spre Cluj:		
Acc.	202 (Arad)	5:23	Acc.	201 (Arad)	0:38
Pers.	433	6:38	Pers.	325	5:22
Acc.	403	10:51	Express	31	7:20
Pers.	328	16:27	Orient ²⁾	1 (Arad)	9:07
Orient ¹⁾	2 (Arad)	21:26	Pers.	327	13:28
Express	32	22:41	Acc.	404	20:15
Pers.	326	22:51	Pers.	434	22:11

Târnava mică:

Pleacă: Mixt 3015	7:24	Sosește: Pers. 334	10:44
Pers. 333	14:—	Mixt 3016	20:48

¹⁾ Trenul 2 pleacă numai Lunea, Joia și Sâmbăta.

²⁾ Trenul 1 pleacă numai Lunea, Miercurea și Vinerea.

Telefonul „Unirii“.

Ș. București. Chestia noului conciliu provincial este încă tot în stadiul pregătirilor remote. Semn, că oamenii n'au nici o grabă deosebită și dacă se va confirma știrea, că s'ar fi renunțat, cel puțin deocamdată, la concordat, de fapt — mai putem aștepta.

Dr. B. Cluj. Aveți toată dreptatea: Dacă »pentru înființarea de biblioteci și școli medii în comuna Săliște«, Camera (la propunerea p. Dr. I. Lupaș) și Senatul (la propunerea mitropolitului primat) a acceptat să se renunțe la diurna de pe câte o zi, ar fi absolut indicat, ca măcar atâta să se poată obține și pentru noul institut al Blajului. Că am fost luați pe dinainte este adevărat, dar să sperăm că reprezentanții parlamentari ai bisericii noastre vor ști să repare această întârziere. După Săliștea ortodoxă nu-i eschis să aibă acest noroc și Blajul unit, câtă vreme punându-se întâiu chestia Blajului, te pomenesti, că rămânea fără »diurnă« nu numai Blajul, ci și Săliștea.

M. Sibiu. După cum vedeți acțiunea proselitistă a contraților a provocat o reacție din cele mai puternice, de pe urma căreia biserica noastră va fi cu certitudine pe deplin compensată pentru măruntele pierderi, cari în chip fatal se vor putea înregistra pe aici, pe colo.

G. Sângeorz. Până în momentul când scriem aceste șire, nici o știre pozitivă referitor la sosirea comitetelor preoțești dela stat.

P. Turda. Totul este în ordine.

Publicațiune de licitație.

Pentru edificarea bisericii gr-cat. din Chereluș, jud. Arad în cadrele sumei preliminate de Lei 1,395,998, bani 27, se publică licitațiune procentuală, care se va ținea la 29 Iunie 1924, ora 3 după masă, în localul școlii confesionale gr-cat. rom. din Chereluș.

Ofertele provăzute cu timbrele necesare se vor înainta în plic închis și sigilat înainte de începerea licitațiunii.

Deodată cu înaintarea ofertei se va anexa în număr, sau libel de depunere, o garanță de 5% a sumei preliminate.

Suma depusă ca garanță se va reține în caz de ofert avantajos ca garanță până la un an după terminarea lucrării, iar a celorlalți ofertanți se va înapoia după licitațiune.

La ofert se va anexa planul și calcularea referitor la lucrul de beton armat, din care se va înțelege executarea acestui lucru. De asemenea se vor anexa și actele privitoare la cvalificația antreprenorului. Numai acei antreprenori pot înainta ofert, cari dispun de cvalificație dela maestru zidar în sus.

Planul și preliminarul aprobat de Preavenatul Ordinariat gr-cat, rom. din Oradea-mare la 12 Aprilie 1925 sub nr. 909—1925, precum și condițiunile de edificare și licitație se pot vedea zilnic la oficiul parohial, unde se pot avea și deslușiri detaliate referitor la edificare. Chereluș, la 22 Mai 1924.

Teodor Pop
paroh gr-cat. rom.

Ilie Morar
ctitor primar.

Citiți și răspândiți:

□ „UNIREA!“ □

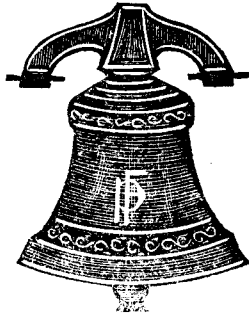
O casă de vânzare.

O casă în stare bună cu 2 odăi, 1 cămară, culină de vară, șopru ș. a. se vinde din mână liberă.

A se adresa la Gheorghe Roșca, „Plugarul“ în Blaj. (31) 1-3.

CLOPOTE

Și obiecte bisericesti fără bani,

garantate
pentru 50 ani

găsiți numai la:

prima fabrică
de clopote din
România mare

Frații D. W. Popescu & Comp.

Strada Ioan Maiorescu Nr. 9.

BUCUREȘTI. (70) 31-52

Furnizorii Curții Regale și al sfintelor mitropolii, episcopii și biserici din Ro-

: : : : mânia întreagă. : : :

„Unirea“

Nu-i iertat să lipsească de pe masa nimănui.

Abonamente se pot face oricând!

CUM NE CURĂȚĂM SANGELE ȘI NE ÎNTĂRİM TRUPUL

BROSURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NIMIC O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORT. CERETI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA

CUM NE VINDECAM DE REUMATISM ȘI GUTA

BROSURĂ INTERESANTĂ. NU TREBUIE SĂ LIPSEASCĂ DIN NIMIC O CASĂ. GRATUIT CONTRA SUMEI DE 1 LEU PENTRU PORT. CERETI LA FARMACIA VOREL DIN PIATRA

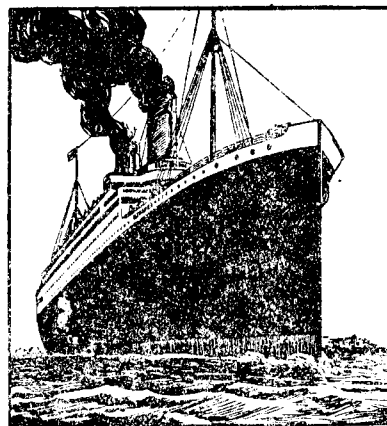
THE ROYAL MAIL LILE

FONDATA IN ANUL 1839.

Celea mai nouă și moderne vapoare cu trei și patru elici.

CANADA în AMERICA

Vaporul „ORKA“ pleacă în Halifax Canada din Cherbourg în 3 Iunie 1924.

Vaporul „Orduna“ pleacă în Halifax Canada din Hamburg Cherbourg în 13 Mai 1924.

Călătorește comod și cu vapoare luxoase, rapide, cine merge în Brazilia, Argentina, Uruguay, Peru, Chile, Cuba, Africa de sud și Apusană etc. etc.

(81) 32-50

In fiecare săptămână pornesc vapoare din Hamburg, Southampton, Liverpool, Cherbourg, La-Rochelle - Pa-Lice.

Cereți deslușiri cu încredințare pentru viza pașapoartelor sau altor formalități dela „Compania Tranzit“ București, Calea Griviței 153. Sucursala Timișoara, Hotel Corcana. Bani trimiși din America, Canada și Argentina îi aveți în timp de 8 zile fără nici un onorar.